

**Lapsen oikeuksien
sopimus: 30 vuoden
saavutukset**

s. 4

**Al-Holin lapset ja
äidit ovat Suomen
näytönpaikka**

s. 6

**Timo Parvela
heilutteli turhaan
kirjaa Sierra
Leonessa**

s. 15

s. 8

**Rohingya-poika
Manjur Alin piirroksia
kansansa murhasta
pysäyttivät**

unicef

jokaiselle lapselle

3/2019

30-vuotias lapsen oikeuksien sopimus koetuksella

Kolmekymmentä vuotta sitten marraskuussa Berliinin muuri murtui. Tuona samana marraskuuna myös hyväksyttiin YK:ssa lapsen oikeuksien sopimus, josta tuli sittemmin maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus.

Kansainvälisen sopimuksen synty ei koskaan ole helppoa. Lapsen oikeuksien sopimustakin neuvoteltiin kymmenen pitkää vuotta, mutta sopimukseen pääsy kuvastaa tuon ajan henkeä.

Kylmä sota oli päättymässä ja valtiot pyrkivät kaikin tavoin toimimaan liennytyksen ja yhdentymisen hengessä. Lapsen oikeuksien sopimus vahvisti tätä yhteistä tahtotilaa ja myös ymmärrystä siitä, että kestäviä yhteiskuntia rakennetaan investoimalla turvalliseen lapsuuteen.

Sopimus velvoitti valtiot pontevampiin toimiin lapsen puolesta. Tulos on hienosti nähtävissä: lapset voivat tänä päivänä keskimäärin paremmin kuin koskaan.

Tänä 30-vuotisjuhlavuonna eletään sopimuksen syntyyn nähden kuitenkin kovin erilaista aikaa. Yhdentymisen sijaan rakennetaan ideologisia muureja ja eriarvoisuus syvenee. Köyhyys ja pitkittyneet konfliktit ovat pakottaneet ennätyselliset määrät ihmisiä liikkeelle.

Pakenevista ja konfliktien keskellä elävistä lapsista huolehtiminen haastaa valtiot: täyttävätkö ne sopimusvelvoitteet vai väistävätkö vastuunsa? Sisäänpäin kääntynyt katse on kuitenkin lyhytnäköinen katse.

Jos sopimuksen velvoitteet unohdetaan, unohdetaan samalla sen suurin viisaus: vain lapsiin investoimalla rakennetaan kestäviä yhteiskuntia.

INKA HETEMÄKI

Suomen UNICEFin ohjelma- ja vaikuttamistyön johtaja
Lue juttu YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen saavutuksista s. 4–5
Juttu Syyrian al-Holin leirin lapsista s. 6–7

© UNICEF/UN0269552/Fontes AFP/Services

Yhä useampi synnytys päätty onneen

Koskaan aiemmin näin moni äiti ja lapsi ei ole selvinnyt hengissä, kertovat UNICEFin ja Maailman terveysjärjestö WHO:n tuoreet raportit.

Vuodesta 2000 lapsikuolemat ovat lähes puolittuneet ja äitiyskuolemat vähentyneet yli kolmanneksella.

Suurin syy on parantunut perusterveydenhuolto, joka tavoittaa yhä useamman perheen.

Marraskuu on hyvä kuu laatia testamentti

Suomen Asianajajaliitto juhlii 100-vuotista taivalta. Juhlavuoden kunniaksi monissa jäsenoimistoissa voi marraskuussa laatia veloituksetta testamentin, kun siinä muistetaan yhtä tai useampaa järjestöä.

UNICEF on tietenkin mukana. Muistamalla maailman lapsia rakennat kaikille parempaa tulevaisuutta.

Yhteistyössä HJK:n kanssa: Play like a girl

UNICEFin ja HJK:n kolmevuotisen Play Like A Girl -hankkeen tavoitteena on mahdollistaa kaikille lapsille tasavertainen sekä esteetön mahdollisuus harrastaa ja kasvaa.

– Tahdomme, että kaikki se mikä urheilumaailmassa ja unelmien tavoittelussa on mahdollista pojille, on mahdollista myös jokaiselle tytölle ja nuorelle naiselle, sanoo Helsingin jalkapalloklubi HJK ry:n toiminnanjohtaja **Timo Muurinen**.

”Käyttäkää järkeä, pallo on tärkeä!”

Ilmastolakko kokosi syyskuussa yli 5 000 lasta ja aikuista eduskuntatalolle vaatimaan Suomelta nopeita toimia päästöjen vähentämiseksi. Tempauksia järjestettiin myös muualla Suomessa. Olimme mukana Helsingin tapahtumassa.

Rodolfo Lesser toi kolmevuotiaan tyttärensä **Lumin** eduskuntatalolle.

– Tämä on tärkeämpää kuin päiväkotia, Lesser perusteli.

Monet lapset ja nuoret kertoivat syvästä huolestuksesta tulevaisuutta ajatellessaan.

– Pelkään, että meidän lapsemme eivät saa kunnollista lapsuutta, totesi yksi 12-vuotias ilmastolakoilija.

3 758

reppua oli vastassa maailman johtajia New Yorkissa järjestetyn YK:n yleiskokouksen alla syyskuussa.

Reput symboloivat niitä 3 758 lasta, jotka menettivät henkensä viime vuonna konflikteissa.

UNICEF vaatii kansainvälistä yhteisöä suojelemaan lapsia konflikteissa ja turvaamaan heidän oikeutensa.

KANNEN KUVA: 12-vuotiaasta rohingya-poika Manjur Alia hymyilyttää UNICEFin tukeman lapsiystävällisen tilan pihalla Bangladeshissa.

© UNICEF/Bangladesh 2019/Kivela

Liput salkoon lapsen oikeuksien päivänä 20.11.! Päivä saa lipunkuvan kalenteri uudistuksessa, mutta päivää on liputettu jo usean vuoden ajan.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on tuonut huimia saavutuksia

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on UNICEFin työn kivijalka. Juhlavuoden kunniaksi listasimme suurimpia lapsen oikeuksiin liittyviä saavutuksia viimeisten 30 vuoden ajalta.

TEKSTI MINNA SUIHKONEN KUVITUS OSSI HIEKKALA

Marraskuun 20. päivä vietetään lapsen oikeuksien päivää. Tiesitkö, että syynä on tasan 30 vuotta sitten solmittu YK:n lapsen oikeuksien sopimus?

Lapsen oikeuksien sopimus on maailman laajimmin hyväksytty ihmisoikeussopimus. Kaikki maailman maat Yhdysvaltoja lukuun ottamatta ovat ratifioineet sen.

Sopimuksen ansiosta lasten hyvän elämän edistämisestä tuli hyväntekeväisyyden sijaan valtioiden velvollisuus. Sopimus on kansainvälistä oikeutta, joka ylittää valtioiden kansalliset lait.

Koulutus

Koulun ulkopuolella olevien lasten määrä on vähentynyt yli 100 miljoonalla. Vuonna 1989 noin 30 prosenttia lapsista ei päässyt kouluun, vuonna 2018 enää 17 prosenttia jäi paitsi koulusta.

Vesi ja sanitaatio

Puhdas juomavesi on käytössä jo yhdeksällä kymmenestä maapallon ihmisestä. Viimeisten 30 vuoden

aikana turvallisen juomaveden piiriin on päässyt peräti 2,6 miljardia ihmistä.

Yhä useampi lapsi pääsee vessaan. Yli kaksi miljardia ihmistä on saanut vessan käyttöönsä vuoden 1990 jälkeen.

Ravitsemus

Aliravittujen lasten määrä on miltei puolittunut. Vuonna 1990 lähes 40 prosenttia maailman lapsista kärsi aliravitsemuksesta, vuonna 2018 enää 22 prosenttia.

Henkiinjääminen

Lapsikuolleisuus on laskenut alle puoleen. Vuonna 1990 yli 12 miljoonaa lasta kuoli ennen viisivuotissyntymäpäiväänsä, vuonna 2018 luku oli 5,2 miljoonaa.

Lasten suojelu

Lapsiavioliitot ovat vähentyneet merkittävästi. Vuodesta 2010 lähtien 25 miljoonaa tyttöä on säästynyt lapsiavioliitolta. Ennen vuotta 2010 yksi neljästä naisesta maailmassa joutui alaikäisenä naimisiin, nykyisin yksi viidestä.

HIV

Vuodesta 1990 noin 1,8 miljoonaa alle viisivuotiasta lasta on säästynyt HIV-tartunnalta äitien lääkityksen ja äiti-lapsi-tartunnan ehkäisyn ansiosta.

Rokotukset

Jo yhdeksän kymmenestä lapsesta saa elintärkeät rokotukset.

Esimerkiksi polio on lähes hävitetty maailmasta. Vuonna 2018 maailmassa rekisteröitiin 29 kotoperäistä poliotaapausta. Vielä vuonna 1988 tartuntoja todettiin noin 350 000.

Lainsäädäntö

Lasten ruumiillinen kuritus on kielletty 54 maassa. Lisäksi 56 maata on sitoutunut uudistamaan lainsäädäntönsä niin, että kuritusväkivalta kielletään.

Lähes kaikki maat ovat säätäneet lailla koulunkäynnin pakollisuudesta, ja lähes 100 maata takaa lapsilleen vähintään yhdeksän vuotta ilmaista peruskoulutusta.

Yhä useampi maa on hyväksynyt lapsen oikeuksien sopimuksen kaksi lisäpöytäkirjaa: jo 176 maata on hyväksynyt lisäpöytäkirjan lapsikaupasta ja lasten hyväksikäytöstä prostituutiosta ja pornografiassa ja 168 maata lisäpöytäkirjan lapsen osallistumisesta aseellisiin konflikteihin.

Kuva: Hanna-Kaisa Hämäläinen

Isoja edistys-askeleita myös Suomessa

Lapsen oikeuksien sopimuksen ansiosta lasten ääni kuuluu ja vaikuttaa aivan eri tavalla kuin 30 vuotta sitten. Hyvä esimerkki muutoksesta on ruotsalainen ilmastoaktivisti **Greta Thunberg**, jonka vahva osallistuminen YK:n yleiskokouksessa syyskuussa osoitti, kuinka tärkeää on kuulla lasten ääntä.

Sopimus on edistänyt lasten osallisuutta monin tavoin myös Suomessa.

Esimerkiksi lastensuojelulaissa on pitkin matkaa vahvistettu lapsen mahdollisuutta esittää oma mielipiteensä itseään koskevissa asioissa. Myös oppilaskunnista on tullut pakollisia sekä ala- että yläkoulussa.

Lapsen edun ensisijaisuuden periaate on vahvistunut. Lapsen edun harkinta on kirjattu moneen kansalliseen lakiimme. Lapsen edun ymmärretään olevan tärkeä periaate monella hallinnon alalla, vaikkakin sitä edelleen arvioidaan usein liian heppoisasti.

Vuonna 2005 Suomeen saatiin lapsiasiavaltuutettu, joka on merkittävästi edistänyt tehtävässään lapsen oikeuksia.

Vähemmistölasten suojelu ja kulttuuriset oikeudet ovat vahvistuneet, esimerkiksi kouluissa tarjotaan nykyään oman kielen ja uskonnon opetusta. Myös turvapaikanhakijalapsset pääsevät Suomessa kouluun.

Juttu perustuu Suomen UNICEFin ohjelmajohtaja Inka Hetemäen haastatteluun.

Isis-järjestön vastainen sota on jättänyt jälkeensä kymmeniä tuhansia perheitä, joita on kerätty leireihin ja säilöönottokeskuksiin Syyriassa ja Irakissa. Kuva on al-Holin leiriltä tammikuussa 2019. Henkilöiden ei tiedetä osallistuneen Isis-järjestön toimintaan.

© UNICEF/ista 2019. Daili Souleiman

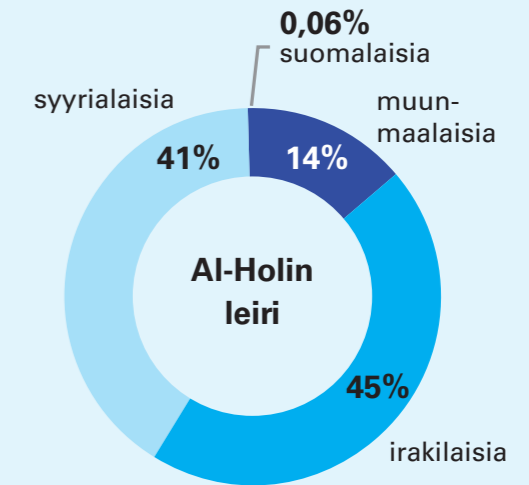
Ei ole Isis-lapsia, on vain lapsia

Syyrian pohjoisosissa sijaitsevalla al-Holin leirillä olevien suomalaisten äitien ja lasten kohtalo puhuttaa Suomessa. UNICEFin ohjelmajohtaja Inka Hetemäki muistuttaa, että lasten pelastaminen leiriltä ei ole mielipide- vaan lapsenoikeuskysymys.

TEKSTI EIJA WALLENIOUS

Mistä on kyse?

- Al-Holin leirillä on lähes 70 000 ihmistä.
- He ovat paenneet Isis-järjestön hallinnoimilta alueilta.
- 94 prosenttia on naisia ja lapsia.
- Yhteensä leirillä on noin 43 000 lasta.
- Leirillä on 11 suomalaista äitiä ja 33 lasta.
- Olosuhteet ovat äärimmäisen heikot. Leirillä on kuollut noin 200 lasta.

Kysyimme UNICEFin ohjelma- ja vaikuttamistyön johtaja **Inka Hetemältä** viisi kiperää kysymystä al-Holin leirin suomalaisista äideistä ja lapsista.

1. Miksi lapsia ei auteta Suomeen?

Pelkoa on aiheuttanut erityisesti lasten äitien paluu Suomeen.

Lasten tuominen ilman vanhempiaan ei kuitenkaan ole mahdollista, sillä lapsen erottaminen vanhemmistaan on aivan äärimmäinen keino ja vaatii huolellisen, yksilöllisen tutkinnan. Tämä tutkinta voidaan toteuttaa vain Suomessa.

2. Mitä YK:n lapsen oikeuksien sopimus sanoo?

Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan Suomella on velvollisuus tuoda suomalaiset lapset turvaan oloista, jotka uhkaavat heidän henkeään.

Sama sopimus ja lisäksi kansallinen lastensuojelulaki velvoittavat Suomen valtiota tekemään kaikkensa, että suhde lapsen ja vanhemman välillä säilyy. Suhde omaan vanhempaan, vaikka sitten rajoitettunakin, on lapsen kasvulle oleellinen asia.

Lapsista huolehtiminen ei ole siis mielipidekysymys. Nyt mitataan, noudattaako Suomi sopimusta.

3. Miten näin vaikeissa oloissa kasvaneista lapsista pystyttäisiin huolehtimaan Suomessa?

Suomella on kaikki edellytykset huolehtia näistä lapsista. Heitä on vain noin kolmekymmentä.

Meillä on toimiva lastensuojelujärjestelmä ja mekaniimit tarvittaessa myös lapsen huostaanottoon. Suo-

messu on sodan traumatisoimille lapsille erikoistunutta hoitoa. Näillä lapsilla on Suomessa myös sukulaisia turvanaan.

Suurempi turvallisuusuhka on jättää lapset kasvamään vihaisiksi ja pettyneiksi aikuisiksi.

UNICEF kotiuttaa eri puolilla maailmaa vuosittain satoja lapsia vaikeista oloista. Osa heistä on jopa osallistunut sotiin. Lasten kotiuttamista tehdään onnistuneesti yhteiskunnissa, joissa tukijärjestelmät ovat huomattavasti Suomea heikommat.

4. Miksi meidän tulisi auttaa äitejä, jotka lähtivät itse keskelle sotaa?

Rangaistusten jakaminen kuuluu oikeusvaltiossa tuomioistuimille. Tämä tarkoittaa sitä, että ketään ei rangaista ilman oikeudenkäyntiä vaan rikoksesta epäiltyä kuullaan ja mahdollinen syyllisyys todennetaan. Vasta sen jälkeen voidaan antaa rikostuomio.

UNICEFin kanta on, että mikäli äitejä on syytä epäillä rikoksesta, heille on suotava oikeudenmukainen, yksilöllinen oikeudenkäynti. Tämä ei ole mahdollista Syyriassa.

5. Miten Suomen tulisi toimia?

Lapset äiteineen tulisi kiireellisesti tuoda Suomeen, sillä siten toimii oikeusvaltio.

Äidit tulee saattaa oikeuden eteen ja lapset on autettava turvallisen, ihmisyyttä tukevan kasvun ja elämän alkuun. Tämä on heille YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa taattu.

Suomella on erittäin vahva maine ihmisoikeuksien puolustajana, ja jopa lapsen oikeuksien mallimaana. Nyt Suomella olisi paikka ja aika lunastaa tämä asemansa.

Rohingya-poika Manjur Ali on kokenut asioita, joita yhdenkään lapsen ei pitäisi joutua kokemaan. Hän on kuitenkin saanut tarvitsemaansa apua ja piirtänyt painajaisensa pois.

Aseet hävisivät Manjur Alin piirroksista

Lastensuojelu on olennainen osa hätäaputyötä. Tämän todistaa rohingya-lapsen tarina Bangladeshin Cox's Bazarissa.

TEKSTI KIRSI HARU KUVAT JARI KIVELÄ

Eläimiä, kukkia, ihmisiä kalastamassa, erilaisia rakennuksia – **Manjur Ali** esittelee piirroksiaan innokkaana. Sitten hän kysyy, haluanko nähdä lisää. Ja haluanhan minä, vaikka tiedänkin mitä odottaa.

Poika kaivaa esiin toisen nipun töitään. Ja niin edessäni on aseita, räjähtäviä pommeja, helikoptereita, sotilaita, silvottuja ruumiita, auki revittyjä vatsoja ja hirtettyjä ihmisiä.

Manjur Alin piirroksia on vaikea katsella, sillä ne eivät ole mielikuvituksen tuotetta, vaan asioita, joita hän 10-vuotiaana joutui todistamaan.

Lasten turvasatama

Lämpömittari näyttää +42 astetta varjossa ja kuiva maa pölyää suoraan keuhkoihin Kutupalongin pakolaisleirin kapeilla kujilla Cox's Bazarissa. UNICEFin tukema lapsiystävällinen tila on kuin sauna, mutta se on täynnä lapsia, jotka pelaavat, leikkivät ja piirtävät. Pihalla on käynnissä palloveli.

Lapsiystävällinen tila on nerokas konsepti, sillä kun lapsen elämä kriiseissä järkkyy, leikki on parasta lääkettä.

Lapsiystävällisessä tilassa on turvallisia aikuisia, jotka ohjaavat leikkimään. Siellä voi myös vain olla, jos niin haluaa. Paikka tuo normaaliutta kriisin keskelle ja vapauttaa lapset olemaan lapsia, vailla huolia ympäröivästä todellisuudesta.

Työntekijät myös kartoittavat lapsia ja perheitä, jotka ovat erityisen psykososiaalisen tuen ja terapian tarpeessa.

Sanotaan, että leikki on lasten työtä. Tässä tapauksessa lasten leikki on UNICEFin työtä.

Tästä on kyse

Rohingyat ovat Myanmarissa asuva vähemmistö ja enimmäkseen muslimeja. Heillä ei kuitenkaan ole Myanmarin kansalaisuutta, eivätkä he ole mukana väestöläskennassa.

Heidän mahdollisuuksiaan käydä koulua, tehdä työtä ja liikkua vapaasti on rajoitettu. Rohingyat ovat myös kohdanneet suoranaista vainoa jo vuosikymmenien ajan. Aivan kuten palestiinalaiset, kurdit ja romanit, he ovat kansa vailla omaa valtiota.

Elokuussa 2017 Myanmarin armeija aloitti rohingyoihin kohdistuneen etnisen puhdistuksen. YK:n ihmisoikeusneuvoston mukaan maassa syyllistettiin kansanmurhaan. Yhden kuukauden aikana puoli miljoonaa rohingyaa pakeni Bangladeshin puolelle. Vuoden loppuun mennessä heitä tuli 200 000 lisää.

Näiden tapahtumien seurauksena Bangladeshin Cox's Bazarissa asuu nyt yhteensä liki miljoona rohingya-pakolaista. Suurin pakolaisleiri Kutupalong on tällä hetkellä yli 600 000 ihmisen koti. Leiri on pinta-alaltaan vain muutamia neliökilometrejä eli Helsingin ydinkeskustan kokoinen.

Arkkitehti tai miksei vaikka jalkapalloilija

Istumme Manjur Alin kanssa vierekkäin lapsiystävällisen tilan lattialla. Hän on nyt 12-vuotias. Perhe pakeni Myanmarista Bangladeshiin elokuussa 2017, puolen miljoonan muun rohingyan tavoin.

Juttellemme ainoastaan nykyhetkestä ja tulevasta, sillä lasten kokemia traumoja ei ole syytä kaivaa uudelleen pintaan, mikäli he eivät itse tuo niitä esiin. Tiedän ennalta, että Manjur Alin kaksi siskoa tapettiin ennen kuin perhe pakeni. Kaikki veljet sekä isä ja äiti ovat kuitenkin nyt täällä Kutupalongin leirillä. Manjur Ali on perheen nuorimmainen.

Piirtäminen on ollut Manjur Alille parasta terapiaa. Kun sanoja trauman käsittelyyn ei löydy, asioita voi työstää kuvin. Poika on erinomaisen taitava kynän käyttäjä, esimerkiksi talot hänen piirroksissaan ovat hienosti perspektiivissä.

Juuri tällä hetkellä hän haaveilee suunnittelevansa taloja työkseen, mutta Manjur Ali on myös taitava jalkapalloilija ja lasten urheilukerhon presidentti.

Kun lapsen elämä kriiseissä järkkyy, leikki on parasta lääkettä.

Lastensuojelu – jota lapsiystävälliset tilatkin UNICEFin työssä edustavat – on kriittistä juuri lasten tulevaisuuden tähden.

Perusasioilla, kuten puhtaalla vedellä, riittävällä ravinnolla ja terveydenhoidolla pidetään lapset hengissä ja fyysisesti terveinä. Rikkinäisen mielen on kuitenkin vaikea käydä koulua ja oppia, tai ylipäätään ajatella minkäänlaista tulevaisuutta.

Rohingya-kriisi on YK-järjestöjen jättihaaste

Elokuun 2017 tapahtumien seurauksena sadat tuhannet ihmiset pakenivat Myanmarista viidakon läpi ja osin veneillä turvaan rajan toiselle puolelle. Pako vei monilta useita viikkoja. Ihmiset saapuivat perille Bangladeshin Cox's Bazarin nälkiintyneinä ja huonokuntoisina, osa vakavasti loukkaantuneina.

Alkoi Bangladeshin hallituksen ja YK-järjestöjen kilpailu aikaa vastaan, jotta rohingyoille saatiin heidän tarvitsemaansa suojaa ja hoitoa.

Kukkulaista viidakkoa raivattiin asuinalueeksi, bambusta ja pressuista rakennettiin suojia. Ennen tään köyhän alueen tieverkosto ja muu paikallinen infrastruktuuri oli ääri rajoilla, kun sadoille tuhansille ihmisille tuotiin puhdasta vettä, ruokaa ja lääkkeitä.

Voidaan pitää pienenä ihmeenä sitä, että suurilta tautiepidemioilta on välttytty.

Tällä hetkellä kaikki peruspalvelut toimivat, ja alun

Kutupalongin pakolaisleiri on yli 600 000 ihmisen koti. Leiri on noussut viidakosta raivatulle alueelle. Monsuunikauden mukanaan tuomat rankkasateet ja syklonit sekä toisaalta tulipalot uhkaavat pakolaisten kevyitä asumuksia.

tilapäisratkaisusta on siirrytty pysyviin. Syvät porakavit pumpppaavat aurinkoenergialla vettä vesipisteisiin ympäri leiriä. Terveyspisteet ja sairaalat hoitavat niin rokotukset, äitiysneuvonnan, synnytykset kuin perussairaudet ja läkkeiden jakelun.

Maaailman ruokaohjelma WFP takaa perusravitsemuksen. Kouluja ja lapsiystävällisiä tiloja on ympäri leirejä, vaikei likimainkaan riittävästi.

Lapset on pidettävä kiinni tulevaisuudessa

Rohingyjen koti on toistaiseksi Bangladeshissa, eikä tilanteen poliittinen ratkaisu ole edistynyt. Pako on kestänyt jo kaksi kokonaista vuotta.

Moni lapsi ja nuori tarvitsee edelleen tukea ja terapiaa kaiken kokemansa keskellä. Lastensuojelu ja koulunkäynti ovat heille elämänlankoja, jotka estävät vaipumista näköalattomuuteen.

Vaikka jutussa on tähän asti puhuttu rohingya-lapsista, sama suojelun ja tuen tarve koskee paikallisia lapsia. Siksi UNICEFin työ kattaa niin pakolaiset kuin paikallisen yhteisön. Cox's Bazarin alue on Bangladeshin toiseksi köyhin, ja ilman koko alueen tukea paikallisten ymmärrys ja empatia alkavat ajan kuluessa loppua.

Yhteinen kieli

Juttellemme Manjur Alin kanssa paikallisen UNICEF-kollegan avustuksella. Ilman tulkkaustakin käy selväksi, että hän on älykäs ja päättäväinen poika.

Lapset leikkivät UNICEFin tukemassa lapsiystävällisessä tilassa Kutupalongin pakolaisleirillä.

Nappaan itsekin kynät ja piirrän Manjur Alille värikkään papukaijan. Se riemastuttaa häntä suuresti. Seuraavaksi saan eteeni lisää paperia ja kirjan, jossa on kuva suurista, joutsenia muistuttavista linnuista. Siinä sitten hymyillen piirrämme vierekkäin, eikä sanoja tarvita.

Manjur Ali on jo vuodattanut paperille pahimmat painajaisensa. Moni muu rohingya-lapsi taistelee edelleen omiensa kanssa.

UNICEFin rohingya-kriisin tämän vuoden rahoituksesta puuttui lokakuun alussa edelleen 45 prosenttia. Varat ovat kriittisiä esimerkiksi lapsiystävällisten tilojen ylläpitämiseksi. ■

”Tuntuu pahalta, kun käydään sotia missä siviilit jäävät jalkoihin”, sanoo UNICEFin kuukausilahjoittaja Mikko Pengerkoski.

Ettei kukaan jäisi yksin

Suomen UNICEFilla on 85 000 kuukausilahjoittajaa. Jokaisella on oma syynsä auttaa. Mikko Pengerkoski muistaa vielä ajan, kun Suomi oli sodassa.

TEKSTI EIJA WALLENIUS KUVA JENNI RÄTTYÄ

– Ampuu, ampuu! huusi pieni lapsi hätääntyneenä.

Pommit ryskyivät sairaalan ulkopuolella. Oli vuosi 1942, ja Helsinki oli tulossa.

– Hiljaa, komensivat hoitajat.

Suomi kävi jatkosotaa Neuvostoliittoa vastaan. Puna-armeijan koneet olivat taas ilmestyneet taivaalle ja pudottivat pommeja, jotka tuhosivat, tappoivat ja iskivät lommoja kaupungin asukkaiden mieliin.

Kirurgisen sairaalan sängyllä Kasarminkadulla maannut lapsi oli **Mikko Pengerkoski**. Hän kertoo puhelimesta tarinaansa nyt 77 vuotta myöhemmin.

Vanhemmat olivat tuoneet hänet Nurmijärveltä lonkkavian vuoksi pääkaupunkiin hoitoon. Pengerkoski muistelee totelleensa hoitajien käskyä ja oli hiljaa.

– Sairaalassa oli kireä tunnelma, sen muistan. Ja on sellainen tunne, että tunnistaisin hoitajat vieläkin, jos näkisin.

Jossain vaiheessa sairaalan lähelle osui.

–Yks kaks tuli hirveän valoisaa. En muista mitään pamausta. Se oli vaan kova humaus, Pengerkoski kuvailee.

Pengerkoski pohtii, ettei hänelle jäänyt traumoja Helsingin pommituksista. Eihän häneen sattunut.

Mutta myöhemmin hänen sydäntään on puristanut ajatella, että joku ei saisi apua. Siksi hän on ollut UNICEFin tukija jo parikymmentä vuotta.

Ettei kukaan jäisi yksin.

Kun Suomi sai apua

Pengerkosken lapsuuden Suomi oli köyhä, maatalouteen nojaava valtio.

Jatkosotaa oli edeltänyt talvisota, ja pulaa oli kaikesta. Ruokaa säännösteltiin ja sille keksittiin korvikkeita, jotka lähinnä täyttivät vatsan.

Joka kymmenes lapsi oli aliravittu. Pikkulasten yleisin kuolinsyy oli ripuli, ja tuberkuloosi tappoi ikää kysymättä.

Sotien päätyttyä Suomi oli ensimmäisiä maita, jotka saivat UNICEFilta apua, muun muassa lääkkeitä, maitopulveria ja kenkiä. Vielä 1940-luvun lopulla Suo-

messa oli noin 20 000 lasta, jotka eivät päässeet kouluun, koska heillä ei ollut kenkiä.

Sittemmin Suomi on noussut maailman vauraimpien maiden joukkoon ja osat ovat kääntyneet.

Auttaminen tekee onnellisemmaksi

Helsingin yliopiston professori **Anne Birgitta Pessi** sanoo suomalaisten olevan auttavaista kansaa. Luotamme vahvasti toisiimme, ja vankka solidaarinen historia näkyy esimerkiksi talkooperinteessä.

Pessi on tutkinut myötätunnon yhteyksiä terveyteen, luovuuteen ja turvallisuuden kokemiseen.

– On paljon tutkimustietoa siitä, miten auttavaiset ihmiset voivat paremmin ja kokevat syvempää merkityksellisyyttä. Heillä on myös vahvemmat sosiaaliset sidokset, Pessi sanoo.

– Sekin on myötätuntoista, että olemme tutkitusti iloisia veronmaksajia. Olemme valmiita pistämään korsia kekoon, jotta oikeudenmukaisuus toteutuisi yhteiskunnassa.

Kenties siinä piilee syy, miksi yhä useampi tukee UNICEFin kautta maailman lapsia. Haluamme vaikuttaa rakenteisiin ja tukea heikoimpia myös muualla.

Yhteiset talkoot innostivat mukaan

Helsingin pommitukset kokeneesta Mikko Pengerkoskesta kasvoi tie- ja rakennusmestari. Elämä vei Ylivieskaan asumaan. Hän sai vaimonsa kanssa neljä lasta ja lapsenlapsiakin syntyi kuusi.

Parikymmentä vuotta sitten Ylivieskassa järjestettiin UNICEFin talkoot. Pengerkoski sai innostuksen ryhtyä UNICEFin kuukausilahjoittajaksi.

Muiden auttaminen tuntuu tärkeältä.

– Ei tarvitse muuta kuin uutisia seurata, niin tulee sellainen tunne, että tarvitsisi jotain tehdä, Pengerkoski perustelee.

Hänelle tulee mieleen kansallisorunoilija J.L. Runebergin sanat Vänrikki Stoolin tarinoissa:

– Olinhan siellä minäkin.

20 000 lasta ei päässyt kouluun, koska heillä ei ollut kenkiä.

Kysy UNICEFiltä

Miten UNICEF hillitsee ilmastomuutosta työssään?

Lasten suojeleminen ilmastomuutoksen vaikutuksilta on työmme ytimessä. Tuemme valtioita ja yhteisöjä luonnonkatastrofeihin varautumisessa ja autamme lapsia katastrofin iskiessä.

Kehitämme uusia innovatiivisia keinoja varmistaa puhtaan veden saatavuus kuivuuden ja tulvien lisääntyessä.

Edistämme uusiutuvaan energiaan perustuvia ratkaisuja. Hyödynnämme laajasti esimerkiksi aurinkovoimaa. Käytämme aurinkoenergiaa muun muassa vedenpumpuissa, rokotteiden kylmäsäilytyksessä ja koulujen ja terveyskeskusten valaisussa.

Lisäksi teemme vaikuttamistyötä, jotta valtiot ja yritykset huomioisivat ilmastomuutoksen vaikutukset lapsiin ja lapset pääsisivät vaikuttamaan ilmastoasioissa.

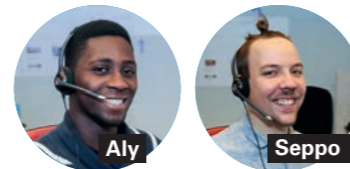
Ilmastomuutos lisää äärimmäisten sääilmiöiden määrää ja tuhovoimaa. Kuvassa hurrikaani Dorianin tuhoama koulubussi Bahama-saarilla syyskuussa.

**TERVETULOA OSTOKSILLE
UUDISTUNEeseen UNICEF-
LAHJAKAUPPAAN!**

UNICEF-lahjakaupasta löydät laajan valikoiman eri hintaisia lahjoja. Lapset kriisien keskellä tarvitsevat juuri nyt lämpimiä huopia, rokotteita ja koulutarvikkeita.

uniceflahja.fi

Hei,
olemme Aly ja Seppo.
Vastaamme mielellämme
kaikkiin kysymyksiisi.

"Juttelen mielelläni eri kielillä", kertoo Aly.
Kummatkin iloitsevat saadessaan tehdä työtä, jolla on merkitys.

Asiakaspalvelu
09 584 501
asiakaspalvelu@unicef.fi
ma-to 9-18 ja pe 9-16.

Löydät meidät myös sosiaalisesta mediasta nimellä:

Suomen UNICEF

Tykkää, seuraa ja vaikuta kanssamme!

unicef.fi

Kirjailija Timo Parvela heilutteli lastenkirjaa Sierra Leonessa

Lasten mahdollisuus käydä koulua ja oppia lukemaan ovat kirjailija Timo Parvelalle sydämenasioita, sillä lukutaito avaa lapselle oven parempaan tulevaisuuteen.

"Olen Timo Parvela, olen kirjailija", esittelen itseni kolmellekymmenelle silmäparille puun alle perustetussa luokkahuoneessa. Ei reaktiota. "Tiedättekö mitä kirjailijat tekevät?" kysyn epävarmuuden hiipiessä mieleeni. "Mikä tämä on?" anelen lopulta vastausta kädessäni olevaa lastenkirjaa heilutellen. Vastausta ei tule, kuinka voisikaan.

Sierra Leone on kokenut lähihistoriassaan kohtuuttoman paljon vastoinkäymisiä. Vuosituhannen vaihteessa verinen sisällissota tuhosi lupaavasti alkaneen talouskasvun, ebolaepidemia vuonna 2014 katkaisi sisällissodasta toipumisen ja 2017 mutavyöryt ajoivat kymmeniä tuhansia ihmisiä kodeistaan. Siinä olisi liikaa mille tahansa kansakunnalle, saati sitten kehittyvälle ja monella tapaa puolustuskyvyttömälle valtiolle.

On syyskuun alku 2019 ja olemme tulleet tutustumaan UNICEFin toimintaan Sierra Leonessa.

Ajamme kuoppaisia kärryποlkuja sademetsän keskellä oleviin kyliin ja tutustumme lapsiin ja nuoriin, kylän luottohenkilöihin sekä UNICEFin työntekijöihin.

Haasteiden laajuus ja niiden tiukka ote toisistaan saavat haukkomaan henkeä.

Iltaisin uni ei hyttysverkon alla tule, kun yritän turhaan jäsentää kokonaisuutta, jossa jokaisen kehityskaleen edessä on valtava mutta: tyttöjen koulutus on tärkeää, mutta ensin pitää saada lapsiavioliitot loppumaan. Lapset pitää saada kouluun, mutta ensin pitäisi saada riittävästi päteviä opettajia. Lapsikuolleisuus (yli 10 prosenttia alle viisivuotiaiden joukossa) pitäisi

saada laskemaan, mutta ensin pitää kaivaa kaivoja, kouluttaa terveystyöntekijöitä ja rakentaa vessoja. Lukutaito on kaiken kehityksen perusta. Ilman riittävää lukutaitoa ei valmistu insinöörejä, lääkäreitä ja opettajia, jotka rakentavat vessoja, hoitavat ja opettavat.

Lasten pitäisi siis oppia lukemaan, mutta mitä ihmettä he edes lukevat, jos maassa ei ole lastenkirjallisuutta tai kirjoja ylipäätään?

Silti tunne, joka matkastani jää, on toivo. Se välittyy ihmisistä, jotka esittelevät UNICEFin tuella käynnistettyä päiväkotia, väkivaltaisuuden kannustavan ryhmän toimintaa, tyttöjen turvataloa ja kuvataidekerhon tuotoksia.

Tapaamme upeita persoonia, lapsia ja aikuisia, jotka ovat päättäneet olla lannistumatta vaikeuksien edessä.

Lohduttavaa on lopulta huomata, että eniten ihmisten elämää parantavat pienet käytännön asiat ja teot. Käsien peseminen päiväkodin ovella, vesivessa keskellä viidakkoa tai puinen laatikko, joka sisältää kaiken malarian diagnosoimiseen ja hoitamiseen tarvittavan materiaalin. Tämä on mittakaava, joka on helppo ymmärtää.

Ehkä jonain päivänä, kenties jo piankin, kirjailija tai opettaja heiluttelee kirjaa oppilasryhmälle, josta joku tokaisee: joo, mä luin ton jo.

TIMO PARVELA

Kirjoittaja on tunnettu muun muassa Ella- ja Väykkä -kirjoistaan. Parvela viettää kirjailijana 30-vuotisjuhlaa yhdessä UNICEFin kanssa, sillä myös YK:n lapsen oikeuksien sopimus täyttää tänä vuonna 30 vuotta.

**OLIPA MAAILMA KENEN
PUOLELLA TAHANSA, ME OLEMME
LASTEN PUOLELLA.
AINA.**

Lapsen oikeudet täyttävät tänä vuonna 30 vuotta.
Ne tarvitsevat toteutuakseen meitä aikuisia.

Lämmin kiitos, että olet lasten puolella. ♥
Tule mukaan kampanjaan: unicef.fi

unicef
jokaiselle lapselle

Tulevaisuus kuuluu lapsille.

Siksi painamme lehden ympäristösertifioidulle paperille,
joka on peräisin vastuullisesti hoidetuista metsistä.

Viestimme tehokkaasti.

Yhden lehden hinta kotiin postitettuna on 44 senttiä.

Julkaisija: Suomen UNICEF ry

Työryhmä: Veera Videnius, Eija Wallenius,
Kirsi Haru, Minna Suihkonen, Sanna Meriläinen

Ulkoasu, taitto: Ella Käyhkö

Kirjapaino: Mailhouse Oy